

Remisspromemoria –ändrade föreskrifter om insättningsgaranti

Sammanfattning

Riksgäldskontoret (Riksgälden) föreslår ändringar i bilagan till Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti. Ändringarna innebär att en reviderad modell för beräkning av insättningsgarantiavgiften föreslås införas.

Den reviderade avgiftsmodellen förväntas öka institutens incitament för minskat risktagande.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till föreskrifter	1
2	Utgångspunkter	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.1.1	Insättningsgarantin.....	5
2.1.2	Avgifter för insättningsgarantin	5
2.1.3	Beräkningen av avgiften.....	5
2.2	Målet med föreskrifterna	6
2.3	Regleringsalternativ	6
2.4	Rättsliga förutsättningar	6
3	Motivering och överväganden	7
3.1	Eba:s riktlinjer och nuvarande avgiftsmodell	7
3.2	Överväganden inför valet att föreslå en reviderad avgiftsmodell.....	10
3.3	Reviderad avgiftsmodell.....	10
3.3.1	Beräkning av de summerade riskvikterna	11
3.3.2	Riskindikatorer vid beräkning av sammanlagd riskpoäng	12
3.3.3	Indikatorvikter vid beräkning av sammanlagd riskpoäng.....	14
3.3.4	Fördelning av individuell riskpoäng.....	15
3.3.5	Beräkning av riskindikatorerna.....	18
3.4	Ikraftträdande.....	18
4	Förslagets konsekvenser.....	19
4.1	Allmänt	19
4.2	Konsekvenserna för samhället	19
4.3	Konsekvenserna för insättarna.....	19
4.4	Konsekvenserna för instituten	19
4.4.1	Allmänt.....	19
4.4.2	Administrativa kostnader.....	19
4.4.3	Förändrade avgifter	20
4.5	Konsekvenserna för Riksgälden.....	20
4.6	Överensstämmelse med unionsrätten.....	20

1 Förslag till föreskrifter

Riksgälden har följande förslag till föreskrifter.

Förslag till föreskrifter om ändring i Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti

Riksgälden föreskriver¹ med stöd av 8 § förordningen (2011:834) om insättningsgaranti att bilagan till Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2021.

Bilaga

Summerade riskvikter

De summerade riskvikterna (ARW_i) ska fastställas på följande sätt:

Riskklass	Intervall för sammanlagd riskpoäng (ARS)	Summerad riskvikt (ARW)
1	ARS < 20	50 %
2	ARS ≤ 20,0 - 27,5 <	69 %
3	ARS ≤ 27,5 - 35,0 <	88 %
4	ARS ≤ 35,0 - 42,5 <	106 %
5	ARS ≤ 42,5 - 50,0 <	125 %
6	ARS ≤ 50,0 - 57,5 <	144 %
7	ARS ≤ 57,5 - 65,0 <	163 %
8	ARS ≤ 65,0 - 72,5 <	181 %
9	ARS ≤ 72,5	200 %

Vilken riskklass och därmed summerad riskvikt (ARW_i) ett institut erhåller bestäms av institutets sammanlagda riskpoäng (ARS_i).

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem (omarbetning).

Beräkning av sammanlagd riskpoäng

Den sammanlagda riskpoängen för varje institut (ARS_i) ska beräknas på följande sätt:

Varje institut tilldelas en individuell riskpoäng (IRS_i) för varje riskindikator. IRS_i multipliceras med indikatorvikten (IW). ARS_i beräknas genom att de viktade riskpoängen summeras.

Riskindikatorerna och deras viktning framgår av tabellen nedan.

Riskkategorier och riskindikatorer	Vikt (IW)
Kapital	18 %
<i>Bruttosoliditet</i>	9 %
<i>Kapitalkravskvot</i>	9 %
Likviditet och finansiering	18 %
<i>Likviditetstäckningsgrad (LCR)</i>	9 % ¹
<i>Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)</i>	9 % ¹
Tillgångskvalitet	13 %
<i>Andel nödlidande lån</i>	13 %
Affärsmodell och styrning	13 %
<i>Riskviktade tillgångar / totala tillgångar</i>	6,5 %
<i>Avkastning på totalt kapital</i>	6,5 %
Potentiella förluster för insättningsgarantisystemet	38 %
<i>Systemviktigt institut</i> ²	15 %
<i>Ej intecknade tillgångar / garanterade insättningar</i>	23 %
Summa	100 %

¹ Riskindikatorn stabil nettofinansieringskvot (NSFR) ska användas första gången vid avgiftsuttaget 2022. Vid avgiftsuttaget 2021 ska riskindikatorn likviditetstäckningsgrad ha en indikatorvikt på 18 procent.

² Med systemviktigt institut avses i dessa föreskrifter ett institut som av Riksgäldskontoret i den senast beslutade resolutionsplanen enligt lagen (2015:1016) om resolution har bedömts ha en väsentlig negativ påverkan på den reala ekonomin och den finansiella stabiliteten om institutet skulle fallera och därefter avvecklas genom konkurs eller likvidation.

Beräkning av individuell riskpoäng

Följande skalor ska användas för att beräkna ett instituts individuella riskpoäng (IRS_i) för respektive riskindikator:

Bruttosoliditet

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst brutto-soliditet.	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst brutto-soliditet.
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Kapitalkravskvot

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst kapital-kravskvot	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst kapital-kravskvot
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Likviditetstäckningsgrad (LCR)

Intervall	< 125%	125% - < 150%	150% - < 175%	175% - < 200%	200% ≤
IRS	100	75	50	25	0

Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst NSFR	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst NSFR
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Andel nödlidande lån

Intervall (per percentil-ranking)	≥ 5%	<5% - 2,5%	<2,5% - 1,25%	<1,25% - 0,63%	<0,63%
IRS	100	75	50	25	0

Riskviktade tillgångar/totala tillgångar

Intervall (per percentil-ranking)	11% med högst kvot riskviktade tillgångar./ totala tillgångar	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med lägst kvot riskviktade tillgångar./ totala tillgångar
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Avkastning på totalt kapital

Intervall	< 0% eller > 15%	>2 – 15% ≤	0 – 2%
IRS	100	50	0

Systemviktigt institut

Systemviktigt institut	Nej	Ja
IRS	100	0

Ej intecknade tillgångar/garanterade insättningar

Intervall	11% med lägst kvot ej intecknade tillgångar/ garanterade insättningar.	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst kvot ej intecknade tillgångar/ garanterade insättningar.
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Beräkning av riskindikatorerna

Beräkning av riskindikatorer ska göras enligt de instruktioner som vid varje rapporteringstillfälle särskilt har meddelats av Riksgäldskontoret.

2 Utgångspunkter

2.1 Bakgrund

2.1.1 Insättningsgarantin

Riksgälden är garantimyndighet enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.² Insättningsgarantin innebär att kunders insättningar på konton hos kreditinstitut och värdepappersbolag, som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot kunders medel på konto, skyddas vid ett instituts konkurs eller när Finansinspektionen beslutat att garantin ska träda in. Garantin ersätter kapital och upplupen ränta upp till ett visst maximalt belopp per person och institut. Till grund för lagen om insättningsgaranti ligger insättningsgarantidirektivet³.

Syftet med insättningsgarantin är att bidra till konsumentskyddet och till stabilitet i det finansiella systemet.

2.1.2 Avgifter för insättningsgarantin

Varje institut som omfattas av insättningsgarantin ska betala en årlig avgift till garantimyndigheten (12 § lagen om insättningsgaranti). Enligt samma bestämmelse ska institutens sammanlagda avgifter för ett år uppgå till 0,1 procent av institutens samlade garanterade insättningar. Medlen förvaltas i en särskild fond, insättningsgarantifonden. De i insättningsgarantifonden behållna avgiftsmedlen ska uppgå till ett belopp som motsvarar minst 0,8 procent av de sammanlagda garanterade insättningarna (15 a § lagen om insättningsgaranti).

2.1.3 Beräkningen av avgiften

Garantimyndigheten ska årligen bestämma hur stort belopp varje institut ska betala i avgift. Avgiften ska baseras på institutets sammanlagda insättningar vid utgången av närmast föregående år, till den del de omfattas av garantin, och ska bestämmas med hänsyn till institutets risknivå (13 § andra stycket lagen om insättningsgaranti).

I enlighet med artikel 13.2 i insättningsgarantidirektivet får insättningsgarantisystemen använda egna riskbaserade metoder för att fastställa och beräkna institutens riskbaserade avgifter. Den metod som tillämpas behöver dock ta hänsyn till de riktlinjer för beräkning av avgifter till insättningsgarantisystem som Europeiska bankmyndigheten (Eba) har utfärdat.⁴ Dessa riktlinjer benämns i det följande Eba:s riktlinjer.

² Se 1 § förordningen (2007:1447) med instruktion för Riksgäldskontoret.

³ Se not 1.

⁴EBA/GL/2015/10.

Sverige har implementerat den riskbaserade avgiftsmodell som följer av Eba:s riktlinjer. Beräkningen av avgifter för den svenska insättningsgarantin regleras i 4 kap. Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti.

2.2 Målet med föreskrifterna

Målet med föreskrifterna är att öka institutens incitament för minskat risktagande.

2.3 Regleringsalternativ

En förutsättning för att kunna revidera modellen för beräkningen av avgiften för insättningsgarantin är att det sker en ändring i befintliga föreskrifter. Andra alternativ till reglering, såsom allmänna råd eller andra vägledande dokument, saknas mot den bakgrunden.

2.4 Rättsliga förutsättningar

Riksgäldens bemyndigande att meddela föreskrifter om beräkningen av avgifterna för insättningsgarantin finns i 8 § förordningen (2011:834) om insättningsgaranti.

3 Motivering och överväganden

I det följande redogör Riksgälden för förslag till ändringar i bilagan till föreskrifterna.

3.1 Eba:s riktlinjer och nuvarande avgiftsmodell

Nuvarande avgiftsmodell följer Eba:s riktlinjer. Riktlinjerna innehåller en modell som bygger på åtta riskindikatorer inom fem olika riskkategorier. Sammanvägt avser de fem riskkategorierna mäta förväntad förlust för insättningsgarantin. De fyra första riskkategorierna avser sannolikheten för att ett visst institut fallerar medan den sista kategorin avser den förväntade förlusten för garantin givet att institutet fallerar, se tabell 1 nedan.

Tabell 1. Riskkategorier och riskindikatorer enligt Eba:s riktlinjer

Riskkategori	Central riskindikator	Indikatorvikt	
		Min	Max
Risk för insättningsgarantins aktiverande (Risk för fallissemang)			
Kapital	Bruttosoliditet	9 %	12 %
Kapital	Kärnprimärkapitalkvot eller kapitalkravskvot	9 % *	12 %
Likviditet och finansiering	Likviditetstäckningsgrad (LCR)	9 % *	12 %*
Likviditet och finansiering	Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)	9 %	12 %*
Tillgångskvalitet	Andel nödlidande lån	13 %	18 %
Affärsmodell och styrning	Riskviktade tillgångar / totala tillgångar	6,5 %	8,5 %
Affärsmodell och styrning	Avkastning på totalt kapital	6,5 %	8,5 %
Utfall givet insättningsgarantins aktiverande (Förväntad förlust)			
Potentiell förlust för insättningsgarantin	Ej in-tecknade tillgångar / garanterade insättningar	13 %	17 %
Summerade indikatorvikter		75 %	100 %

* I Sverige har inte instituten haft något NSFR-krav, och därför har den andra riskindikatorn, LCR, inom kategorin Likviditet och finansiering fått dubbel indikatorvikt (24%).

Eba:s riktlinjer innehåller vissa begränsningar för hur de nationella insättningsgarantisystemen får fördela avgifterna mellan instituten. Riktlinjerna innehåller bl.a. regler om och hur stor skillnaden får vara i avgift mellan det institut som betalar högst respektive lägst avgift. Riktlinjerna innehåller också regler om hur risk ska mätas. Som framgår av Tabell 1 måste de angivna kategorierna och indikatorerna tillsammans utgöra åtminstone 75 procent av de summerade indikatorsvikterna i den modell som används. Resterande 25 procent får fördelas på annat sätt, antingen på de riskindikatorer som anges i tabellen eller på andra riskindikatorer. En riskindikatorers vikt får inte heller ökas med mer än 15 procentenheter.⁵

I den nuvarande avgiftsmodellen har vikterna för samtliga indikatorer fått det angivna maxvärdet i tabell 1, med undantag för indikatorn LCR som har fått ett högre värde med hänsyn till att indikatorn NSFR inte har använts.

Inför beslut om avgifter rapporterar instituten ett nyckeltal för varje riskindikator. Institutet tilldelas därefter en riskpoäng (IRS) för varje nyckeltal. För majoriteten av riskindikatorerna (bruttosoliditet, kärnprimärkapitalkvot, andel nödlidande lån och riskviktade tillgångar / totala tillgångar) tilldelas instituten en riskpoäng på 0, 25, 50, 75 eller 100 utifrån hur deras rapporterade nyckeltal är *relativt* i förhållande till de övriga institutens. Institutet rangordnas efter det med högst värde för ett visst nyckeltal till det med lägst värde. De första 20 procenten av instituten, dvs. instituten med högst ranking, får 0 i IRS, följande 20 procent får 25 i IRS och så vidare.

För riskindikatorn LCR tilldelas en riskpoäng om 0 till institut som klarar det regulatoriska kravet på 100 procent medan institut som inte klarar det regulatoriska kravet får en riskpoäng om 100.

För riskindikatorn avkastning på totalt kapital tilldelas en riskpoäng om 0 för ett nyckeltal mellan 0 procent och 2 procent, en riskpoäng om 50 poäng för ett nyckeltal mellan 2 procent och 15 procent samt en riskpoäng om 100 för ett nyckeltal som är mindre än 0 procent eller högre än 15 procent.

Slutligen, för riskindikatorn ej in-tecknade tillgångar / garanterade tillgångar, tilldelas en riskpoäng om 0 om nyckeltalet är större än 2, en riskpoäng om 50 om nyckeltalet är större än 1 men mindre än eller lika med 2 och, en riskpoäng om 100 om nyckeltalet är 1 eller mindre än 1.

⁵ EBA/GL/2015/10, punkt 58.

När riskpoäng har tilldelats samtliga institut för samtliga riskindikatorer räknas en sammanlagd riskpoäng (ARS) ut genom att varje tilldelad riskpoäng viktas med den tillhörande indikatorns vikt för att sedan summeras.

När samtliga instituts sammanlagda riskpoäng har räknats ut, tilldelas instituten en summerad riskvikt (ARW) baserat på hur deras sammanlagda riskpoäng förhåller sig relativt till de övriga institutens sammanlagda riskpoäng enligt Tabell 2 nedan.

Tabell 2. Sammanlagd relativ riskpoäng och summerad riskvikt

Intervall för sammanlagd riskpoäng (ARS)	Summerad riskvikt (ARW)
<20 %	70 %
≤ 20–35 %<	92 %
≤35–50 %<	114 %
≤50–65 %<	136 %
≤65–80 %<	158 %
≥80 %	180 %

Av Tabell 2 framgår att 20 procent av instituten med relativt högst summerad riskpoäng får en summerad riskvikt på 70 procent, följande 15 procent får en summerad riskvikt på 92 procent, och så vidare. Efter att alla institut har tilldelats en summerad riskvikt (ARW) beräknas avgiften för respektive institut enligt den formel som följer av 4 kap. 2 § Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti:

$$C_i = CR \times ARW_i \times CD_i \times \mu$$

där

C_i = årlig avgift från institut 'i'

CR = avgiftssats

ARW_i = summerad riskvikt för institut 'i'

CD_i = garanterade insättningar för institut 'i'

μ = justeringskoefficient

Enligt 4 kap. 3 § Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti ska avgiftssatsen, CR, vara 0,1 procent och justeringskoefficienten, μ , ha det värde som leder till att institutens sammanlagda avgifter för ett år uppgår till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av de garanterade insättningarna.

3.2 Överväganden inför valet att föreslå en reviderad avgiftsmodell

Vid införandet av den nuvarande avgiftsmodellen uttalade Riksgälden att förändringarna i avgiftsmodellen bör ske i två steg. Som ett första steg genomfördes den avgiftsmodell som följer av Eba:s riktlinjer. I ett andra steg skulle behovet av att revidera avgiftsmodellen analyseras i syfte att skapa en bättre incitamentsstruktur för minskad risk. Den analys som Riksgälden har gjort har resulterat i bedömningen att en reviderad avgiftsmodell skulle skapa en bättre incitamentsstruktur för minskad risk. Riksgälden har därför funnit skäl att föreslå en reviderad avgiftsmodell.

3.3 Reviderad avgiftsmodell

Riksgälden föreslår ändringar i Riksgäldskontorets föreskrifter (RGKFS 2016:2) om insättningsgaranti som innebär att hänsyn ska tas till följande riskkategorier och riskindikatorer vid beräkning av insättningsgarantiavgiften.

Kapital
Bruttosoliditet
Kapitalkravskvot
Likviditet och finansiering
Likviditetstäckningsgrad (LCR)
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)
Tillgångskvalitet
Andel nödlidande lån
Affärsmodell och styrning
Riskviktade tillgångar / totala tillgångar
Avkastning totalt kapital
Potentiella förluster för insättningsgarantisystemet
Systemviktigt institut
Ej intecknade tillgångar / garanterade insättningar

I det följande redogörs närmare för förändringarna av avgiftsmodellen.

3.3.1 Beräkning av de summerade riskvikterna

Riksgäldens förslag: De summerade riskvikterna (ARW) ska beräknas i enlighet med följande intervallmetod där intervallen för sammanlagd riskpoäng (ARS) motsvarar en viss riskklass och ARW:

Riskklass	Intervall för sammanlagd riskpoäng (ARS)	ARW
1	ARS < 20	50 %
2	ARS ≤ 20,0 – 27,5 <	69 %
3	ARS ≤ 27,5 – 35,0 <	88 %
4	ARS ≤ 35,0 – 42,5 <	106 %
5	ARS ≤ 42,5 – 50,0 <	125 %
6	ARS ≤ 50,0 – 57,5 <	144 %
7	ARS ≤ 57,5 – 65,0 <	163 %
8	ARS ≤ 65,0 – 72,5 <	181 %
9	ARS ≤ 72,5	200 %

Riksgälden föreslår att antalet riskklasser utökas, från nuvarande sex riskklasser, till nio och att intervallet för de summerade riskvikterna utökas, från nuvarande 70 – 180 procent, till 50 – 200 procent. Genom förslaget används den maximala skillnaden mellan lägsta och högsta riskklass som följer av Eba:s riktlinjer.

Därutöver föreslås att gränserna för ARS ska vara absoluta istället för relativa i förhållande till övriga institut.

En ökning av antalet riskklasser medför en mer differentierad riskindelning. Det bör i sin tur öka möjligheten för de institut som minskar sin risknivå att förflytta sig från en riskklass till en annan och därigenom få en bättre summerad riskvikt (ARW). Givet att det blir enklare för ett enskilt institut att förbättra sin summerade riskvikt bör också incitamentet att faktiskt göra det bli starkare.

Genom att öka skillnaden i avgift mellan lägsta och högsta riskklass skapas en bättre överensstämmelse med marknadsprissättningen. Riksgälden föreslår därför en ökning i intervallet för ARW, från ett intervall om 70 – 180 procent till ett intervall om 50 – 200 procent. Med förslaget ökar

skillnaden i avgift för de institut som betalar minst och de som betalar mest från 2,6 (180/70) till 4,0 (200/50) gånger. En ökning i intervallet för ARW innebär inte att skillnaderna i avgift fullt ut kommer att motsvara marknadens prissättning. Förslaget innebär dock ett steg i den riktningen.

Förslaget att gränserna för respektive riskklass ändras från relativ ARS till absolut ARS bedöms, i likhet med vad som bedöms bli konsekvensen av en ökning av intervallet för ARW och ökat antal riskklasser, resultera i en bättre riskindelning. Skälet är att absoluta ARS-gränser på ett bättre sätt motsvarar ett enskilt instituts rating och risknivå. Att sätta absoluta gränsvärden istället för relativa gränsvärden förbättrar också förutsägbarheten eftersom den avgift som ett enskilt institut betalar inte i lika hög grad påverkas av hur andra institut ändrar sitt risktagande. Det bör i sin tur leda till att institutens incitament att sänka sin riksnivå stärks.

3.3.2 Riskindikatorer vid beräkning av sammanlagd riskpoäng

Riksgäldens förslag: Beräkningen av ett instituts sammanlagda riskpoäng (ARS_i) ska även fortsättningsvis baseras på de riskindikatorer som anges i Eba:s riktlinjer samt på riskindikatorn, systemviktigt institut.

Med systemviktigt institut avses i dessa föreskrifter ett institut som av Riksgäldskontoret i den senast beslutade resolutionsplanen enligt lagen (2015:1016) om resolution har bedömts ha en väsentlig negativ påverkan på den reala ekonomin och den finansiella stabiliteten om institutet skulle falla och därefter avvecklas genom konkurs eller likvidation. Inom riskkategorin kapital ska bruttosoliditet och kapitalkravskvot användas. Inom riskkategorin likviditet och finansiering ska från och med avgiftsuttaget 2022 riskindikatorerna likviditetstäckningsgrad och stabil nettofinansieringskvot användas. Vid avgiftsuttaget 2021 ska endast riskindikatorn likviditetstäckningsgrad användas.

Samtliga riskkategorier som finns i Eba:s riktlinjer ska ingå i avgiftsmodellen. Dessa riskkategorier och de riskindikatorer de omfattar ska utgöra åtminstone 75 procent av vikten i avgiftsmodellen. Övriga 25 procent fördelas i enlighet med Eba:s riktlinjer på annat sätt.

Tillägg av riskindikator

I Eba:s riktlinjer är endast en av riskkategorierna, ”Potentiella förluster för insättningsgarantisystemet”, ämnad att mäta insättningsgarantis förväntade förlust, givet att institutet fallerar. Denna riskkategori har i Eba:s riktlinjer en vikt på 17 procent och omfattar nyckeltalet ”Ej in-tecknade tillgångar / garanterade insättningar”. Övriga riskkategorier, som beaktar risken för fallissemang, utgör 83 procent av vikten i avgiftsmodellen. Enligt Riksgälden mening bör vikten för nyckeltal som speglar insättningsgarantis förväntade förlust, givet att ett institut fallerar, öka.

Riksgälden anser också att en ny riskindikator bör införas, systemviktigt institut. Med systemviktigt institut bör inom ramen för denna föreskrift avse ett institut som av Riksgälden, i den senast beslutade resolutionsplanen, har bedömts ha en väsentlig negativ påverkan på den reala ekonomin och den finansiella stabiliteten om institutet skulle fallera och därefter avvecklas genom konkurs eller likvidation. Riksgälden anser dels att ett institut som av resolutionsmyndigheten har bedömts som systemviktigt i högre grad förväntas hanteras genom resolution, dels att sannolikheten för att ett sådant institut får förebyggande statligt stöd är högre än för ett institut som inte bedömts som systemviktigt. Ett institut som med en högre grad av sannolikhet skulle hanteras genom resolution eller bli föremål för förebyggande statligt stöd utgör enligt Riksgäldens mening en lägre risk för insättningsgarantisystemet. Detta bör få genomslag i den riskbaserade avgiftsmodellen.

Ändring av riskindikatorer

Eba:s riktlinjer möjliggör till viss del för respektive insättningsgarantisystem att bestämma vilka riskindikatorer som ska användas inom respektive riskkategori. Enligt Riksgäldens mening finns det nu skäl att föreslå vissa ändringar i förhållande till den nuvarande avgiftsmodellen.

Riksgälden anser att kapitalmättet kärnprimärkapitalkvot bör bytas ut mot kapitalkravskvot. Nyckeltalet kapitalkravskvot omfattar en större del av institutens riskbärande kapital än kärnprimärkapitalkvot samt fångar en större del av institutets risker (såväl pelare 1 som pelare 2). Riksgälden finner därför att kapitalkravskvot är en bättre indikator på institutens risknivå.

Riksgälden anser också att nettofinansieringskvoten (NSFR) bör användas som riskindikator. I den nuvarande modellen används endast likviditetstäckningsgraden (LCR) inom riskkategorin likviditet och finansiering. LCR och NSFR ger tillsammans en mer nyanserad bild av institutens finansiering och likviditet. Riksgälden bedömer därför att även riskindikatorn NSFR bör användas så snart regelverket träder i kraft, vilket kommer att ske andra kvartalet 2021⁶. Detta innebär att riskindikatorn NSFR kan användas första gången vid avgiftsuttaget 2022.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/876 av den 20 maj 2019 om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller bruttosoliditetsgrad, stabil nettofinansieringskvot, krav för kapitalbas och kvalificerade skulder, motpartsrisk, marknadsrisk, exponeringar mot centrala motparter, exponeringar mot företag för kollektiva investeringar, stora exponeringar, rapporteringskrav och krav på offentliggörande av information, samt av förordning (EU) nr 648/2012.

3.3.3 Indikatorvikter vid beräkning av sammanlagd riskpoäng

Riksgäldens förslag: Varje riskindikator ska ha en indikatorvikt, med vilken den för indikatorn tilldelade individuella riskpoängen (IRS) viktas. Instituterna ska tilldelas en individuell riskpoäng (IRS_i) för respektive riskindikator. IRS_i för ett institut ska multipliceras med den indikatorvikt (IW) som riskindikatorn har tilldelats. ARS_i beräknas därefter genom att de viktade riskpoängen summeras.

Indikatorerna ska ha följande vikter:

Riskindikator	Indikatorvikt (IW)
Bruttosoliditet	9%
Kapitalkravskvot	9%
Likviditetstäckningsgrad (LCR)	9%*
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)	9%*
Andel nödlidande lån	13%
Riskviktade tillgångar / totala tillgångar	6,5%
Avkastning på totalt kapital	6,5%
Systemviktigt institut	15%
Ej intecknade tillgångar / garanterade insättningar	23%

* Vid avgiftsuttaget 2021 ska inte riskindikatorn NSFR användas och riskindikatorn LCR ha en indikatorsvikt på 18 procent.

Riksgäldens bedömer att riskindikatorer som mäter insättningsgarantins förväntade förlust, givet att institutet fallerar, bör få en större vikt. Som en följd av detta föreslås vikten för riskindikatorer som mäter risken för att ett institut fallerar minska. Minskningen av indikatorvikt bör enligt Riksgäldens mening vara proportionerlig för respektive riskindikator. Föreslagen ökning av riskvikt har med beaktande av Eba:s riktlinjer inte skett med mer än 15 procentenheter.

3.3.4 Fördelning av individuell riskpoäng

Riksgäldens förslag: Följande skalor ska användas för att räkna ut individuell riskpoäng (IRS) för respektive riskindikator.

(i) Bruttosoliditet

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst brutto-soliditet	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst brutto-soliditet.
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

(ii) Kapitalkravskvot

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst kapital-kravs-kvot	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst kapital-kravs-kvot
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

(iii) Likviditetstäckningsgrad (LCR)

Intervall	<125%	125% - < 150%	150% - < 175%	175% - < 200%	200% ≤
IRS	100	75	50	25	0

(iv) Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)

Intervall (per percentil-ranking)	11% med lägst NSFR	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst NSFR
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

(v) Andel nödlidande lån

Intervall	≥ 5%	<5% - ≥2,5%	<2,5% - 1,25%≥	<1,25% - ≥0,63%	<0,63%
IRS	100	75	50	25	0

(vi) Riskviktade tillgångar/totala tillgångar

Intervall (per percentilr anking)	11% med högst kvot riskviktade/ totala tillgångar	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med lägst kvot riskviktade / totala tillgångar
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

(vii) Avkastning på totalt kapital

Intervall	< 0% eller > 15%	>2 – 15% ≤	0 – 2%
IRS	100	50	0

(viii) Systemviktigt institut

Systemviktigt institut	Nej	Ja
IRS	100	0

(ix) Ej intecknade tillgångar/garanterade insättningar.

Intervall (per percentil- ranking)	11% med lägst kvot ej intecknade tillgångar/ garanterade insättningar	> 11% - 22%	> 22% - 33%	> 33% - 44%	> 44% - 55%	> 55% - 66%	> 66% - 77%	> 77% - 88%	12% med högst kvot ej intecknade tillgångar/ garanterade insättningar
IRS	100	87,5	75	62,5	50	37,5	25	12,5	0

Skalorna för respektive riskindikator kan baseras antingen på absoluta eller relativa intervall. Absoluta intervall är enligt Riksgälden mening lämpliga att använda då det finns en känd önskvärd nivå att basera intervallen på. Relativa intervall bedöms vara lämpliga att använda om det saknas en sådan önskvärd nivå.

Riksgälden anser att relativa intervall bör användas för indikatorerna bruttosoliditet, kapitalkravskvot, NSFR, riskviktade tillgångar/totala tillgångar samt ej in-tecknade tillgångar/garanterade insättningar. Absoluta optimala nivåer för dessa indikatorer är enligt Riksgälden svåra att fastställa. Riksgälden anser också att antalet IRS-nivåer bör öka inom de relativa intervallen. Ett minskat avstånd mellan de olika nivåerna bör öka institutens incitament att eftersträva en lägre IRS.

Riksgälden anser att absoluta intervall bör användas för indikatorerna LCR, andel nödlidande lån, avkastning på totalt kapital och systemviktigt institut. Riksgälden bedömer att marginalnyttan med en LCR-kvot avtar ju högre kvoten blir. Enligt Riksgälden finns det inte heller skäl att skapa incitament för en högre LCR-kvot än 200 procent, vilket skulle kunna bli följden vid användande av relativa intervall. Riksgälden anser därför att absoluta intervall är att föredra för riskindikatorn LCR.

En hög andel nödlidande lån utgör en stor riskfaktor. En majoritet av de institut som tar emot garanterade insättningar har en jämn och låg nivå nödlidande lån. Ett fåtal institut sticker dock ut från de övriga genom att ha en högre andel nödlidande lån. Skillnaden instituten emellan fångas enligt Riksgälden bättre upp vid användande av absoluta intervall. Riksgälden anser därför att absoluta intervall bör användas för indikatorn nödlidande lån.

Vad avser indikatorn avkastning på totalt kapital är det enligt Riksgäldens mening svårt att fastställa en optimal lönsamhet för ett institut. En hög lönsamhet kan vara positiv men kan också vara en indikation på en affärsmodell med höga risker. Riksgälden finner för närvarande inte skäl att ändra den nuvarande IRS-fördelningen för indikatorn avkastning på totalt kapital.

Indikatorn systemviktigt institut har endast två möjliga utfall. Ett institut som av resolutionsmyndigheten har bedömts vara systemviktigt bör enligt Riksgälden få en IRS om 0, medan ett institut som inte har bedömts vara systemviktigt bör få en IRS om 100.

3.3.5 Beräkning av riskindikatorerna

Riksgäldens förslag: Beräkning av riskindikatorer ska göras enligt de instruktioner som vid varje rapporteringstillfälle särskilt har meddelats av Riksgäldskontoret.

I gällande lydelse av bilagan till föreskriften anges instruktioner för hur värden ska rapporteras. De specifika instruktionerna kan kontinuerligt komma att ändras. Riksgälden anser därför att det är bättre att sådana instruktioner ges inför varje rapporteringstillfälle.

3.4 Ikraftträdande

Riksgäldens förslag: Föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Storleken på institutens årliga avgifter beslutas en gång per år. Nödvändiga uppgifter för beräkningen av avgifterna begärs normalt in under våren varefter avgifterna beslutas under den senare delen av det året.

Vid bedömningen av vid vilken tidpunkt de föreslagna föreskrifterna ska träda i kraft bör hänsyn tas till den tid det tar för instituten att anpassa sig till den nya ordningen. Den reviderade avgiftsmodellen bedöms inte medföra några större anpassningsproblem för instituten.

De föreslagna ändrade föreskrifterna bör enligt Riksgälden träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2021.

Den föreslagna bilagan till föreskrifterna innehåller en övergångsbestämmelse. Inom riskkategorin likviditet och finansiering föreslås riskindikatorn stabil nettofinansieringskvot att användas först från och med avgiftsuttaget 2022.

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Allmänt

I det följande redogörs för de konsekvenser som Riksgälden bedömer att de nu aktuella föreskrifterna får.

Konsekvenserna av föreskrifterna är enligt Riksgäldens bedömning inte sådana att det finns behov av speciella informationsinsatser.

Föreskrifterna bedöms inte heller påverka konkurrensförhållandena mellan instituten. Det saknas skäl att ta särskild hänsyn till små institut vid föreskrifternas utformning.

4.2 Konsekvenserna för samhället

En avgiftsmodell med mer riskbaserade avgifter innebär starkare incitament för instituten att ta mindre risker vilket bedöms ha positiva effekter för den finansiella stabiliteten.

4.3 Konsekvenserna för insättarna

En avgiftsmodell som är positiv för den finansiella stabiliteten borde i förlängningen också öka skyddet för insättarna. En tänkbar effekt är att räntan som erbjuds insättarna kan påverkas, antingen positivt eller negativt, beroende på hur ett instituts avgift påverkas av den reviderade avgiftsmodellen.

4.4 Konsekvenserna för instituten

4.4.1 Allmänt

Föreskrifterna berör kreditinstitut och värdepappersbolag som tar emot garanterade insättningar. Antalet kreditinstitut och värdepappersbolag som är anslutna till insättningsgarantin uppgick den 31 december 2019 till 125 stycken, varav 107 tog emot garanterade insättningar.

I det följande redogör Riksgälden för de kostnader som föreskrifterna bedöms medföra för instituten.

4.4.2 Administrativa kostnader

Den reviderade avgiftsmodellen innebär att instituten årligen kommer att rapportera åtta nyckeltal jämfört med tidigare sju (inför avgiftsuttaget 2021 kommer endast sju nyckeltal att rapporteras). Eftersom dessa nyckeltal till stor del är vedertagna och relativt okomplicerade att beräkna bedömer Riksgälden att en eventuellt ökad administrativ kostnad är marginell.

Institutens revisorer kommer att granska något fler och i viss mån andra uppgifter än tidigare. Detta kan medföra en viss initial ökad kostnad för instituten.

4.4.3 Förändrade avgifter

Avgiftsnivån för respektive institut kommer att förändras. Vissa institut kommer få en lägre avgift, medan andra kan komma att få en högre avgift. Det är en följd av att den reviderade avgiftsmodellen syftar till att göra avgifterna mer riskbaserade.

4.5 Konsekvenserna för Riksgälden

Den reviderade avgiftsmodellen bedöms inte medföra några större förändringar för Riksgäldens löpande arbete. Viss systemutveckling kan behöva genomföras, vilket innebär initiala kostnader.

4.6 Överensstämmelse med unionsrätten

De föreslagna föreskrifterna står i överensstämmelse med unionsrätten.